

Fundusze Europejskie
dla Opolskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

OPOLSKIE

**Podsumowanie wraz z uzasadnieniem
strategicznej oceny oddziaływania na
środowisko projektu programu
Fundusze Europejskie dla Opolskiego
2021-2027**

Opracowanie:

Grzegorz Janka
Referat Zarządzania i Programowania
Departament Funduszy Europejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

Spis treści:

1. Wstęp	5
2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	6
3. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie	6
4. Sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko	8
5. Uzyskanie wymaganych opinii	8
6. Zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu	10
7. Analiza uwag i wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych	14
8. Podsumowanie i wnioski z przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	29
8.1 Ustalenia zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko	29
8.2 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	31
8.3 Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.....	31

1. Wstęp

Prognoza oddziaływania na środowisko (dalej Prognoza) dotyczy dokumentu strategicznego *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027* (FEO 2021-2027). Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika bezpośrednio z art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*¹ (ustawa OOS), która zawiera transpozycję do prawodawstwa polskiego dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (SEA)².

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy, do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opinie właściwych organów (Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego, dyrektorów urzędów morskich)
- zgłoszone uwagi i wnioski,
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Dodatkowo zgodnie z art. 42 ust. 2 ww. *ustawy OOS* organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

¹ Tekst jednolity Dz.U. 2021 poz. 247

² Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich L197/30 z dn. 21.07.2001r.

Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko był projekt Programu *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027* (FEO 2021-2027).

2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Procedura w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027* przeprowadzona została w czterech procesach tj.:

1. **Uzgodnienie stopnia szczegółowości** informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko z organami wymienionymi w art. 57 oraz 58 ustawy OOŚ
2. **Sporządzenie prognozy**
3. **Pozyskanie wymaganych ustawą opinii**
4. **Zapewnienie szerokiego udziału społeczeństwa** w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

3. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie

O wymagane uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko dla FEO 2021-2027 Zarząd Województwa Opolskiego zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu pismem o sygnaturze WOOŚ.411.2.2.2021.MO z 26.03.2021 r. uzgodnił zakres prognozy zgodny z wymogami określonymi w art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy (...) ze szczególnym uwzględnieniem niżej wymienionych wskazań:

1. Przy wypełnianiu zapisów art. 51 ust. 2 pkt 2 lit a) i b), należy uwzględnić przede wszystkim stan jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb, gospodarkę odpadami i wodno-ściekową, różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, zasoby naturalne, ukształtowanie powierzchni ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, formy ochrony przyrody, cenne siedliska przyrodnicze oraz korytarze ekologiczne.
2. Należy scharakteryzować i ocenić istniejący sposób zagospodarowania obszaru objętego postanowieniami projektowanego dokumentu.

3. Ze względu na zidentyfikowanie na terenie województwa opolskiego stref o wysokich i szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu, zgodnie z zapisami opracowania pn. „Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony” w prognozie, należy uwzględnić zapisy ww. waloryzacji.
4. Z uwagi na występowanie na terenie województwa opolskiego wszystkich form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ustawy o ochronie przyrody (za wyjątkiem parków narodowych), należy szczególnie uwzględnić te formy ochrony przyrody, a także korytarze ekologiczne i siedliska cenne przyrodniczo.
5. Należy dokonać oceny stopnia zgodności postanowień projektu dokumentu z aktami prawnymi dotyczącymi form ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do obowiązujących zakazów.
6. W prognozie, należy uwzględnić zagadnienia dotyczące łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do jego zmian biorąc pod uwagę m.in. takie elementy jak: bezpośrednie i pośrednie emisje gazów cieplarnianych oraz działania skutkujące ich pochłanianiem i zmniejszeniem ich emisji oraz klęski żywiołowe.
7. W prognozie, należy zamieścić informacje na temat występowania na terenie objętym zapisami planu, obszarów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, o których mowa art. 101d ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019r. poz. 1396).

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem o sygnaturze NZ.9022.1.33.2021.JG z dnia 05.03.2021 r. wskazał, iż prognoza powinna zawierać pełny zakres przedstawiony w art. 51 ust 2 oraz art. 52 ust. 1 ustawy (...).

4. Sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko

Przy opracowywaniu Prognozy oddziaływania na środowisko projektu programu regionalnego FEO 2021-2027, wzięto pod uwagę wymagania dotyczące zakresu i szczegółowości przedstawianych informacji, określone w ww. pismach.

Celem opracowania Prognozy, zgodnie z obowiązującymi przepisami i uzgodnieniami, jest m.in.: kompleksowa analiza możliwych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska, jakie mogą wystąpić w związku z realizacją przewidzianych w Programie działań, ocena występowania oddziaływań skumulowanych, analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych oraz potrzeby działań kompensacyjnych.

5. Uzyskanie wymaganych opinii

Zgodnie z art. 57 ust. 1 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj: Dz. U. z 2021 poz. 247 ze zm.), organem właściwym w sprawach opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko jest:

- 1) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska – w przypadku dokumentów opracowywanych i zmienianych przez naczelne lub centralne organy administracji rządowej;
- 2) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska – w przypadku dokumentów innych niż wymienione w pkt 1.

Zgodnie z art. 58 ust. 1. Organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej właściwym w sprawach opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko jest:

- 1) Główny Inspektor Sanitarny – w przypadku dokumentów opracowywanych i zmienianych przez naczelne lub centralne organy administracji rządowej;
- 2) Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny – w przypadku dokumentów innych niż wymienione w pkt 1 i 3; 3) państwowy powiatowy inspektor sanitarny – w przypadku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego wystąpił do:

- **Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego** oraz

- **Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu**

o opinię dla **projektu programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027***, wraz z **prognozą oddziaływania na środowisko**.

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny zaopiniował **bez uwag, pozytywnie** projekt programu *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027*, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (pismo znak NZ.9022.1.33.2021.JG z dnia 12.10.2021).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu zaopiniował **pozytywnie** i przekazał projekt programu *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027*, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (pismo znak WOOŚ.410.2.20.2021.MO z 26.10.2021 r.), wskazując jednocześnie dodatkowe uwagi, które należy uwzględnić w Prognozie oddziaływania na środowisko projektu programu *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027*, a które dotyczą uwzględnienia wyników ekspertyzy wykonanej na zlecenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu na przełomie lat 2020-2021 pn.: „Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów” (K. Badora, G. Hebda, A. Nowak, M. Sierakowski, R. Wróbel, Opole 2021), której celem było określenie rozwoju systemu przestrzennego rezerwatowej ochrony przyrody województwa opolskiego na terenie województwa.

Zgłoszone w trakcie trwania konsultacji uwagi i wnioski wniesione przez organy właściwe w sprawach opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko zostały rozpatrzone i wykorzystane przy opracowaniu końcowej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu programu *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027*.

6. Zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu

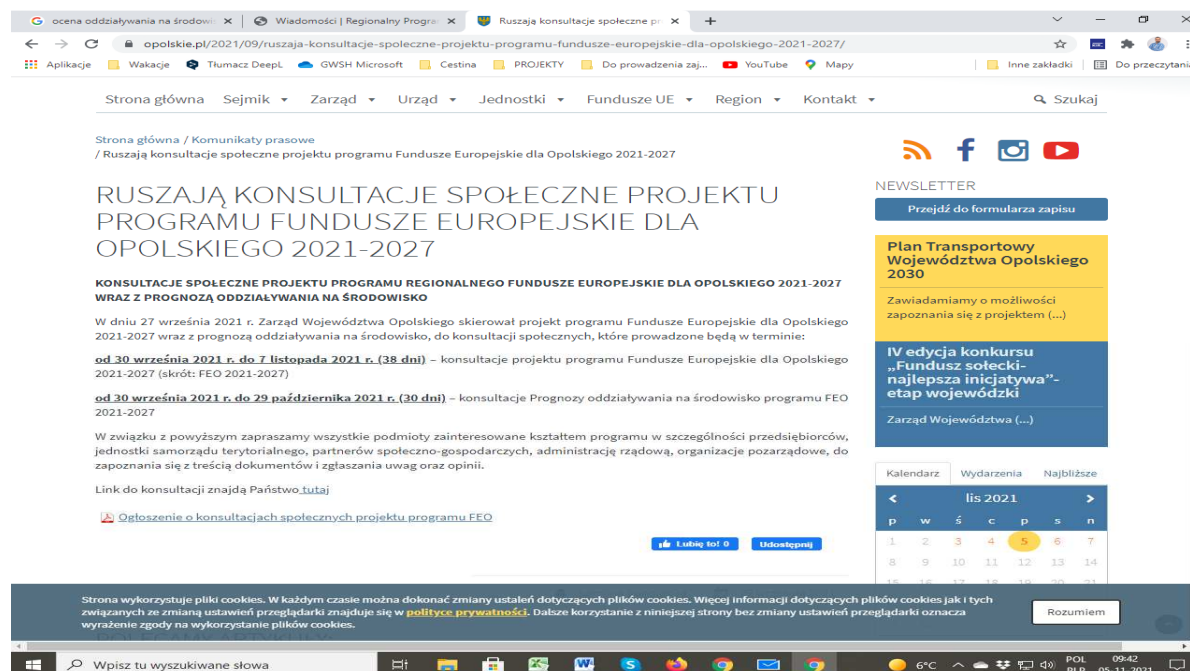
Zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.) Zarząd Województwa Opolskiego skierował do publicznej wiadomości informację o przebiegu konsultacji społecznych *Prognozy OOŚ*.

Zgodnie z przyjętym przez Zarząd Województwa Opolskiego Uchwałą nr 5676/2021 z 27.09.2021 r. *Regulaminem konsultacji społecznych projektu programu regionalnego FEO 2021-2027 wraz z Prognozą OOŚ* konsultacje społeczne trwały **od 30 września 2021 r. do 29 października 2021 r. (30 dni kalendarzowych)**.

Zaproszenie do udziału w konsultacjach prognozy umieszczono:

- na stronie internetowej Samorządu Województwa Opolskiego (www.opolskie.pl, www.bip.opolskie.pl) i oraz stronie poświęconej funduszom europejskim w województwie opolskim (www.rpo.opolskie.pl),
- na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego,
- w prasie lokalnej o zasięgu regionalnym, serwisach społecznościowych (np. Facebook).

Rysunek 1. Widok ogólny strony internetowej Samorządu Województwa Opolskiego

Źródło: <https://www.opolskie.pl/2021/09/ruszaja-konsultacje-spoeczne-projektu-programu-fundusze-europejskie-dla-opolskiego-2021-2027/>.

Ustalono następującą formę składania uwag, wniosków i opinii do Prognozy OOS:

- poprzez wypełnienie elektronicznego formularza uwag dostępnego na stronach internetowych: www.opolskie.pl oraz www.rpo.opolskie.pl,
- poprzez wypełnienie formularza w edytowalnej wersji Word oraz przesłanie go drogą elektroniczną na adres mailowy: konsultacje2027@opolskie.pl lub za pośrednictwem platformy ePuap,
- poprzez wypełnienie formularza w edytowalnej wersji Word oraz przesłanie go drogą pocztową na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, 45-082 Opole, ul. Piastowska 14 lub Departament Funduszy Europejskich, 45-075 Opole, ul. Krakowska 38, z dopiskiem „Konsultacje społeczne FEO 2021-2027” lub „Konsultacje społeczne prognozy OOS”,
- ustnie do protokołu (po wcześniejszym umówieniu z pracownikiem DPO) w siedzibie Departamentu Funduszy Europejskich przy ul. Krakowskiej 38 w Opolu (nr telefonów: 77 5416227, 77 5416234).

Przez cały okres konsultacji z dokumentem Prognozy można było zapoznać się m.in. na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego i w siedzibie Departamentu Funduszy Europejskich po uprzednim umówieniu.

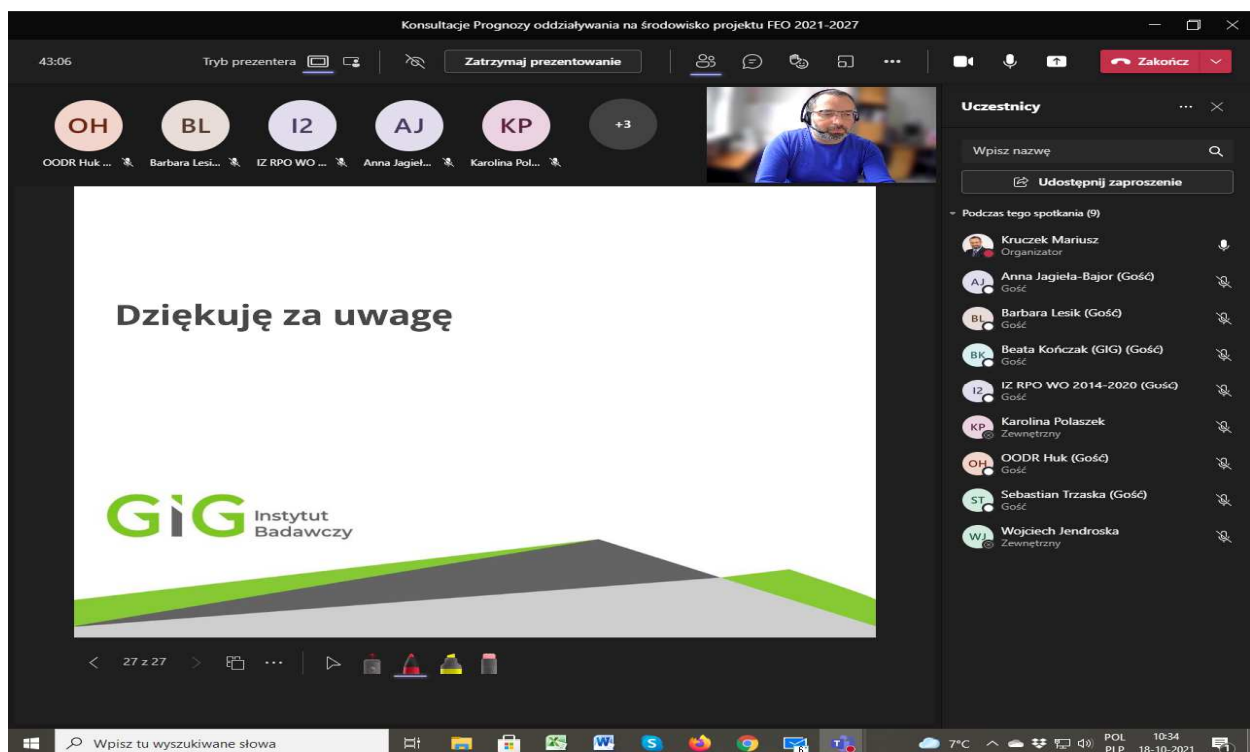
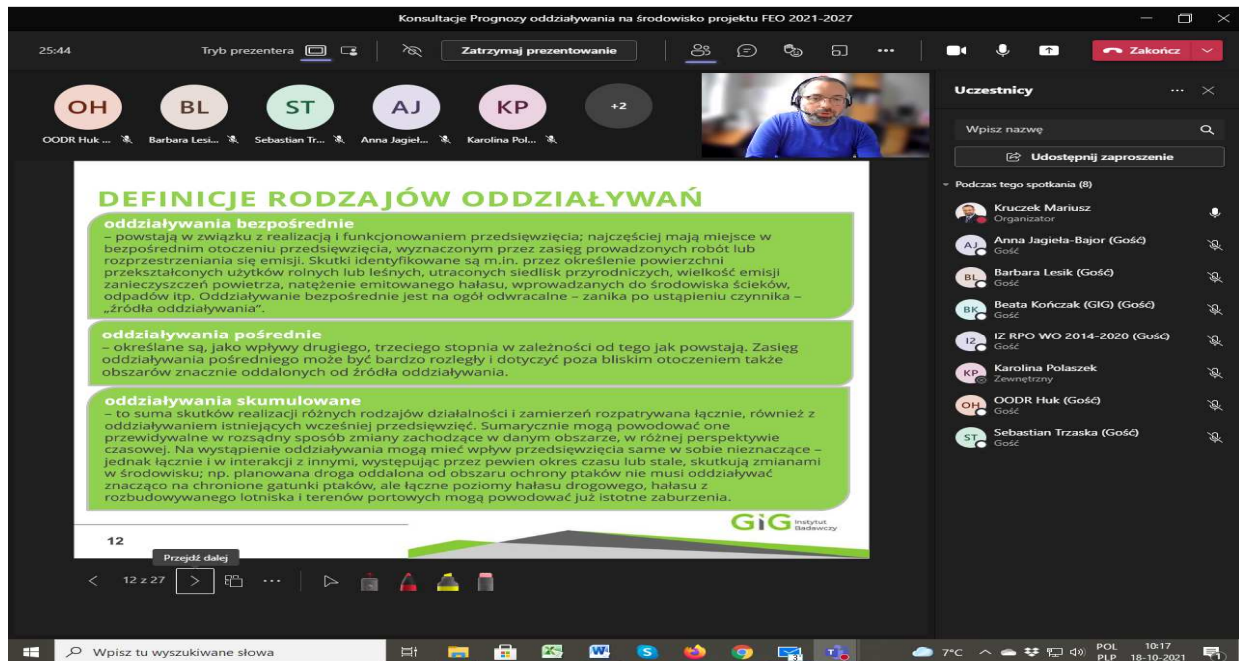
Do udziału w konsultacjach zaproszono Radnych Sejmiku Województwa Opolskiego, jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego, przedstawicieli instytucji nauki i kultury, jednostek naukowo-badawczych, podmiotów społeczno-gospodarczych, biznesu oraz organizacji pozarządowych oraz mieszkańców. Uczestnikami konsultacji społecznych *Prognozy OOS* mogły być również między innymi: inne województwa, zwłaszcza sąsiednie, niezależni eksperci, partie polityczne w regionie, samorządy studenckie i studenci, osoby fizyczne.

O opinii do treści Prognozy wystąpiono do:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu,
- Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W związku z ograniczeniami związanymi z pandemią COVID-19 oraz w trosce o zdrowie mieszkańców regionu, spotkanie konsultacyjne zorganizowane zostało w formule zdalnej z udziałem platformy MSTeams w dniu 18.10.2021 r. o godzinie 10:00.

Rysunek 2. Spotkanie konsultacyjne dotyczące Prognozy oddziaływania na środowisko projektu FEO 2021-2027

Źródło: materiały własne IZ RPO WO 2014-2020.

7. Analiza uwag i wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych

W trakcie konsultacji do Prognozy oddziaływania na środowisko projektu programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 wpłynęły uwagi od następujących grup interesariuszy:

1. Lasy Państwowe wraz z jednostkami organizacyjnymi
2. Klub Ochrony Środowiska Śląska Opolskiego W Opolu
3. Zespół Szkół Specjalnych im. J. Tuwima w Krapkowicach
4. PKS w Kluczborku Sp. z o. o.

Łączna liczba uwag do Prognozy wyniosła 38. W kilku przypadkach uwagi i sugestie dotyczyły podobnych zapisów, natomiast każdą z uwag rozpatrywano indywidualnie i odniesiono się do każdej z nich. Przeważająca część uwag dotyczyła zmian merytorycznych lub uzupełnień w Prognozie, natomiast pozostała część miała charakter redakcyjno-techniczny (np. uspoźnienie tekstu, przeredagowanie treści). Zmiany lub uzupełnienia w odniesieniu do Prognozy dotyczyły głównie uzupełnień zidentyfikowanego stanu środowiska, doprecyzowania potencjalnych oddziaływań na środowisko oraz proponowanych zasad monitoringu skutków realizacji postanowień zawartych w projekcie .

Tabela nr 1. Zestawienie uwag zgłoszonych do zapisów Prognozy oddziaływania na środowisko projektu FEO 2021-2027 zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
1.	PGL LP Nadleśnictwo Kędzierzyn 7 s. 181	Przekształcanie gruntów rolnych/nieuzyszków w siedliska o podwyższonych walorach przyrodniczych (np. zalesianie gruntów)	Zalesianie powinno być podstawowym kierunkiem przeobrażenia tego typu gruntów	Uwaga uwzględniona Uzupełniono zapis	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
2.	PGL LP Nadleśnictwo Kędzierzyn 5.1 s. 112	Realizacja przedsięwzięć z priorytetu 4 (Lepiej połączone opolskie) może pogorszyć bioróżnorodność, co może mieć trwały wpływ na środowisko	Przecinanie i fragmentacja kompleksów leśnych utrudnia migrację wielu gatunków zwierząt, minimalizacja wpływu tego niekorzystnego zjawiska powinna odbywać się zwłaszcza poprzez rzetelne uzgadnianie lokalizacji inwestycji na etapie projektowym	Uwaga uwzględniona Wprowadzono stosowany zapis	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
3.	PGL LP Nadleśnictwo Tułowice 4/4.1 s. 25	Należy usunąć zapis „Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest efektem intensywnej gospodarki leśnej”	Siedliska borowe zależą głównie od jakości gleby. W związku z tym, że na potrzeby rolne zostały przeznaczone żyzniejsze gleby a pod lasami zostały słabsze to w lasach dominują siedliska borowe.	Uwaga uwzględniona Usunięto zapis	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
4.	Nadleśnictwo Olesno 4.1 s. 25	Na obszarze Opolszczyzny dominującymi zbiorowiskami są zbiorowiska pól uprawnych, będąc niejako tłem dla pozostałych siedlisk - cennych przyrodniczo, ale także i zdewastowanych.	Tekst zdania powinien zostać zmieniony. Z kontekstu może wynikać, że lasy (z uwagi na 26 % powierzchni) mogą stanowić tło, i być albo cenne przyrodniczo albo zdewastowane.	Uwaga uwzględniona Dokonano zmian w tekście	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
5.	Nadleśnictwo Olesno 4.1 s. 25	jest: „Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest efektem intensywnej gospodarki leśnej.” powinno być: „Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest związane z dominującym typem gleb.	Możliwości prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej są determinowane możliwościami produkcyjnymi siedlisk uzależnionymi od występujących typów gleb. Drzewostany o składzie gatunkowym	Uwaga uwzględniona Dokonano zmian w tekście	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
		Drzewostany o składzie gatunkowym niezgodnym z typem siedliskowym lasu poddawane są od lat przebudowie”.	niezgodnym z typem siedliskowym lasu poddawane są od lat przebudowie. Pozostawienie zdania w obecnej formie jest bardzo dużym uproszczeniem nie oddającym stanu faktycznego.		prognozy oddziaływania na środowisko.
6.	Nadleśnictwo Olesno 4.1 s. 25	Tereny stosunkowo mało przekształcone antropogenicznie obejmują centralno-północną część województwa, szczególnie: Bory Niemodlińskie, Bory Stobrawskie (lasy stobrawsko-turawskie), Lasy Raciborskie (lasy kędzierzyńsko-kozielskie).	Autorzy przyjęli, że tereny stosunkowo mało przekształcone to takie, gdzie występują lasy, nie biorąc pod uwagę ich gospodarczego charakteru.	Uwaga uwzględniona Dokonano zmian w tekście	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
7.	Nadleśnictwo Olesno 4.1 s. 37/38	Dlatego konieczne jest wsparcie dla prowadzenia działań na rzecz poprawy potencjału środowiskowego, ochrony terenów i gatunków cennych przyrodniczo, zwalczanie gatunków obcych oraz budowanie wiedzy ekologicznej i świadomości społecznej.	Dodanie tekstu: <i>Gatunki obce z uwagi na swoją ekspansywność w znacznym stopniu przyczyniają się do ograniczenia różnorodności biologicznej.</i>	Uwaga uwzględniona Tekst dodano	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
8.	Nadleśnictwo Olesno 4.3.1 s. 58	Zagrożeniem dla jakości wód podziemnych mogą być: intensywne użytkowanie rolnicze, zwłaszcza w części centralnej i zachodniej, oddziaływanie zakładów przemysłowych (Kędzierzyn Koźle, Opole, Krapkowice), zakłady przemysłu cementowego, chemicznego i elektromaszynowego a także nielegalne wysypiska odpadów.	Dodanie tekstu: <i>Nielegalne wysypiska odpadów to zanieczyszczenia o charakterze punktowym i lokalnym, nie mniej jednak ich ilość jest wciąż stosunkowo duża, stanowiąc niemały problem np. na gruntach leśnych.</i>	Uwaga uwzględniona Tekst dodano	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
9.	Nadleśnictwo Olesno 4.5 s. 80	Istotnym elementem ochrony gleb jest przeciwdziałanie erozji m.in. wodnej i wietrznej przez pozostawienie już istniejących i tworzenie wciąż nowych zadrzewień	Dodanie tekstu.	Uwaga uwzględniona Tekst dodano	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
		śródpolnych. Spełniają one również rolę korytarzy ekologicznych.			
10.	KLUB OCHRONY ŚRODOWISKA ŚLĄSKA OPOLSKIEGO w OPOLU	"Po zapoznaniu się z projektem FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA OPOLSKIEGO 2021-2027 wersja nr 1 stwierdzamy jeden zasadniczy mankament. W opisie stanu istniejącego jest stwierdzenie, że niektóre zjawiska negatywne występują tylko w określonych częściach regionu. Natomiast w części dotyczącej form i sposobów interwencji nie wskazano które obszary powinny być traktowane priorytetowo. Pozdrawiamy - Zarząd KOŚŚO"		Uwaga nieuwzględniona Sformułowana ogólna uwaga odnosi się do projektu FEO 2021-2027, a nie do Prognozy	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
11.	Zespół Szkół Specjalnych im. J. Tuwima w Krapkowicach 1. WPROWADZENIE s. 8	Brak uwag	Brak uwag	Uwaga nieuwzględniona Brak uwagi	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
12.	PKS w Kluczborku Sp.z o o 4.4. POWIETRZE s. 70	zakup nowych niskoemisyjnych autobusów	Do zidentyfikowanych podstawowych źródeł zagrożeń dla jakości powietrza w województwie opolskim należą m.in. emisje ze źródeł transportowych (źródła liniowe): spaliny z pojazdów samochodowych, pyły powstałe w efekcie ścierania opon i nawierzchni dróg oraz hamulców;	Uwaga nieuwzględniona W treści zawarto nie uwagę a stwierdzenie, które było uwzględniane na etapie formułowania Prognozy	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
13.	Nadleśnictwo Turawa 4.6 Krajobraz s. 82	Z istniejącego zapisu „...Lasy Turawskie, a także Grądy Odrzańskie, Bory Namysłowskie i Lasy Turawskie.” Usunąć Lasy Turawskie, które stanowią część Lasów Stobrawsko-Turawskich.	Lasy Turawskie nie wymagają wyodrębnienia z Lasów Stobrawsko – Turawskich.	Uwaga uwzględniona	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
14.	Nadleśnictwo Turawa 9. PROPOZYCJE ZAPISÓW DOTYCZĄCYCH METOD WYBORU I REALIZACJI PROJEKTÓW... s. 181	Istniejący zapis „... w zamian za wycinkę lasów...” zastąpić treścią – „... modyfikując sposób użytkowania lasów...”	W LP, co do zasady, nie usuwa się drzew dziuplastych, a wprowadzane budki lęgowe, czy platformy gniazdowe montowane są na drzewach.	Uwaga uwzględniona	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
15.	PGL LP NADLEŚNICTWO KLUCZBORK 4.1. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, W TYM ROŚLINY, ZWIERZĘTA I OBSZARY NATURA 2000 s. 25 „Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest efektem intensywnej gospodarki leśnej.”	Usunięcie zapisu.	Prowadzona jest zrównoważona gospodarka leśna, zgodnie z zatwierdzonym przez Ministra Środowiska Planem Urządzenia Lasu	Uwaga uwzględniona Usunięto zapis	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
16.	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie	Proponuje się uwzględnienie gospodarki leśnej w priorytecie OPOLSKIE ZIELONE w tirecie Wspieranie przystosowania się do zmian	Ze względu na powierzchnię zajmowaną przez ekosystemy leśne (lesistość województwa określono na stronie 25 na 26,7%), proponuje	Uwaga nieuwzględniona	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
	3 ANALIZA ZAWART PROJEKTU FEO 2021-2027 I JEGO ZGODNOŚCI Z INNYMI DOKUMENTAMI s. 15	klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego, ze szczególnym uwzględnieniem ekosystemów leśnych	się uwzględnienie gospodarki leśnej w dokumencie	Sformułowana ogólna uwaga odnosi się do projektu FEO 2021-2027, a nie bezpośrednio do Prognozy	prognozy oddziaływania na środowisko.
17.	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie 4.1 RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, W TYM ROŚLINY, ZWIERZĘTA I OBSZARY NATURA 2000 s. 25	Proponuje się zmianę zapisu: cenniejsze zbiorowiska leśne lasów liściastych świeżych, łęgów i olsów...na „najcenniejsze zbiorowiska”	-	Uwaga uwzględniona	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
18.	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie 4.1 RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, W TYM ROŚLINY, ZWIERZĘTA I OBSZARY NATURA 2000 s. 25	Proponuje się wykreślenie zdania „Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest efektem intensywnej gospodarki leśnej	Siedliska leśne są kształtowane w głównej mierze przez warunki glebowe, Spektrum siedlisk leśnych w poszczególnych Nadleśnictwach województwa jest bardzo różnorodne. Siedliska lasowe, borowe i łęgowe, tworzą różnorodną paletę, w zależności od podłoża.	Uwaga uwzględniona	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
19.	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie 4.8 ZASOBY NATURALNE s. 37	Proponuje się zmianę zapisu Należy pamiętać i szczegółowo planować zagospodarowanie terenów w sposób wykluczający lub minimalizujący konflikty funkcjonalne z innymi sposobami zagospodarowania i obszarami funkcjonalnymi (obszarami ochrony przyrody, zasobów wodnych, gospodarki rolnej...) na	Ze względu na powierzchnię zajmowaną przez ekosystemy leśne (lesistość województwa określono na stronie 25 na 26,7%), proponuje się uwzględnienie gospodarki leśnej w dokumencie	Uwaga uwzględniona	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
		Należy pamiętać i szczegółowo planować zagospodarowanie terenów w sposób wykluczający lub minimalizujący konflikty funkcjonalne z innymi sposobami zagospodarowania i obszarami funkcjonalnymi (obszarami ochrony przyrody, gospodarki leśnej, zasobów wodnych, gospodarki rolnej...)			
20.	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie 5.1 PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, W TYM ROŚLINY, ZWIERZĘTA I OBSZARY NATURA 2000 s. 109	Proponuje się zmianę zapisu Działania w ramach celu szczegółowszego cs (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego...na Działania w ramach celu szczegółowszego cs (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego, ze szczególnym uwzględnieniem ekosystemów leśnych	Ze względu na powierzchnię zajmowaną przez ekosystemy leśne (lesistość województwa określono na stronie 25 na 26,7%), proponuje się uwzględnienie gospodarki leśnej w dokumencie	Uwaga nieuwzględniona Opis celu wynika bezpośrednio z projektu FEO 2021-2027, a nie z Prognozy	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
21.	Nadleśnictwo Strzelce Opolskie 7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH	Treść wg projektu: „1) Tworzenie siedlisk, np.: tworzenie nowych miejsc rozrodu (np. budki dla ptaków, platformy gniazdowe dla ptaków drapieżnych) w zamian za wycinkę lasów będących ich siedliskiem” Proponujemy zmianę tej treści na treść: „tworzenie nowych miejsc rozrodu (np. budki dla ptaków, platformy gniazdowe dla ptaków drapieżnych) w zamian za ubytek miejsc rozrodu wynikający z prowadzenia gospodarki leśnej, usuwania zadrzewień, dokonywania wylesień, likwidacji	„Wycinka lasów’ nie byłaby w tym dokumencie poprawnym terminem, ubytek miejsc rozrodu następuje też z innych wymienionych przez nas przyczyn.	Uwaga uwzględniona Wprowadzono uzupełnienie zapisu.	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
	ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO s. 181	miejsc gniazdowania w obiektach infrastruktury "			
22.	Biuro Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach Wydział Hodowli Lasu 4.4.1. s. 25	Zdanie cyt.: „Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest efektem intensywnej gospodarki leśnej”. Na występowanie „zbiorowisk borowych” wpływ ma wiele czynników. Przypisywanie powstawania borów tylko intensywnej gospodarce leśnej, bez odniesienia się do całego spektrum zagadnień, mających wpływ na kształtowanie się zbiorowisk nie powinno mieć miejsca w tak ważnym dokumencie.	Zdanie to jest uproszczeniem, określającym wg autorów główną genezę powstawania i klasyfikacji borowych zbiorowisk leśnych. Treść zdania w tak skróconej formie mija się z prawdą i wprowadza w błąd.	Uwaga uwzględniona Zapis usunięto	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
23.	Biuro Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach Wydział Hodowli Lasu 8.2 s. 180 - 182	Działania kompensacyjne dotyczące negatywnego oddziaływania „Programu ...” na środowisko opisano bardzo skrótowo i lakonicznie.	Przedstawiony opis działań kompensacyjnych jest bardzo ogólny, część stwierżeń nie pozwoli na kompensację strat w środowisku lub nie osiągnie zamierzonego celu , minimalizującego negatywne oddziaływanie na środowisko; część propozycji działań jest niewykonalna lub mało skuteczna, głównie na obszarach Natura 2000. Opracowanie środków awaryjnych do planów kompensacyjnych nie przywróci wartości przyrodniczych zniszczonych form ochrony przyrody. Szczególnie przy braku w opracowaniu lokalizacji projektowanych inwestycji.	Uwaga nieuwzględniona W dokumencie szczegółowo przedstawiono zakres działań minimalizujących potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko. Wskazano, że: „Zidentyfikowane potencjalne oddziaływania negatywne mają w większości charakter oddziaływań przemijających”. Wskazano także, że „środki kompensacyjne powinny wyrównywać szkody ekologiczne i prowadzić do sytuacji „braku strat netto”. Brak możliwości zapewnienia odpowiedniej kompensacji przyrodniczej skutkuje brakiem możliwości zezwolenia na realizację przedsięwzięcia w trybie art. 6 (4) Dyrektywy Siedliskowej.”	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
24.	Biuro Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach Wydział Hodowli Lasu 4.1 Różnorodność biologiczna s. 25	Kwestionuję zdanie: „Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest efektem intensywnej gospodarki leśnej”.	Zbiorowiska leśne są pochodną typów siedliskowych lasu, zgodnie z danymi BDL struktura siedlisk leśnych na Opolszczyźnie przedstawia się: bory – 49%, lasy – 46%. Gospodarka leśna uwzględnia uwarunkowania przyrodnicze w tym siedliskowe. Jej intensywność mierzona % poboru miąższości w cięciach pielęgnacyjnych jest dostosowana do fazy rozwojowych. i stanu drzewostanu	Uwaga uwzględniona Zapis usunięto	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
25.	Biuro Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach Wydział Hodowli Lasu 4.6 Krajobraz s. 82	Proponuję zmianę redakcyjną: „ Średni → Przeciętny udział obszarów prawnie chronionych (...)”	Uwzględniając jedynie znaczenie słowa a nie sposób wyliczenia, docelowo sformułowane zdanie jest bliższe poprawności językowej.	Uwaga uwzględniona Dokonano zmiany w tekście	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
26.	Biuro Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach Wydział Hodowli Lasu 7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację (...) s. 181	Jako jeden ze środków kompensacyjnych, wskazano „przeniesienia zarządzania uzyskanymi obszarami kompensacyjnymi do uznanych organizacji ochrony przyrody.”	Propozycja jest rozwiązaniem nowatorskim, zarówno ze względu na przeniesienie zarządu jak i samego kwalifikowania statusu NGO w zakresie przyrodniczym. Zasadnym byłoby co najmniej konsultowanie z zarządcą/właścicielem dalszego sposobu postępowania, przy czym nie tylko z uznanym NGO ale przede wszystkim ośrodkiem naukowym, organem. Prestiż NGO jest cechą subiektywną.	Uwaga uwzględniona Usunięto zapis	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
27.	Biuro Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach Wydział Hodowli Lasu 4. Analiza stanu bieżącego. 4.5 Powierzchnia ziemi: - Obszar potencjalnych historycznych zanieczyszczeń s. 81	W zanieczyszczeniach pod kątem historycznych warto ująć również zanieczyszczenia obszarów przez materiały niebezpieczne tj. niewybuchy i niewypały stanowiące pozostałości jeszcze po II wojnie światowej.	Jest to bardzo ważny temat z uwagi na duże niebezpieczeństwo związane z zaleganiem tych materiałów na licznych obszarach leśnych woj. opolskiego.	Uwaga uwzględniona Tekst dodano	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
28.	Biuro Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach Wydział Hodowli Lasu 4. Analiza stanu bieżącego. 4.5 Zabytki i dobra materialne s. 97	Brak jakiegokolwiek informacji dotyczącej parku w gminie Pokój, największego znajdującego się na obszarze województwa opolskiego.	W parku znajduje się wiele cennych zabytkowych obiektów, które popadają w ruinę. Umieszczenie ich w cennych dobrach materialnych woj. opolskiego stwarza możliwość do pozyskania środków na ratowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.	Uwaga uwzględniona Tekst dodano	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
29.	Biuro Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach Wydział Hodowli Lasu	Zmiana zapisu na „antropopresja” na obszarach cennych gatunkowo pod względem przyrodniczym i kulturowym oraz w obszarach miejskich	Definicja ogółu działań człowieka zarówno planowanych jak i nieplanowanych mający wpływ na środowisko przyrodnicze ma większe prawdopodobieństwo występowania niż sama presja. Wiele działań człowieka jest	Uwaga uwzględniona Wprowadzono zmiany w tekście	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
	4. Analiza stanu bieżącego 4.6 Krajobraz s. 83		niezamierzona, a ma znaczący wpływ na zagrożenia krajobrazu i powierzchni ziemi.		
30.	Nadleśnictwo Zawadzkie 4.1. Różnorodność biologiczna, w tym rośliny, zwierzęta i Obszary Natura 2000 s. 25	Wykreślenie zapisu „Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest efektem intensywnej gospodarki leśnej.”	Gatunki drzew dostosowywane są do siedlisk. Natomiast siedliska leśne kształtowane są głównie przez warunki siedliskowe.	Uwaga uwzględniona Usunięto zapis	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
31.	Nadleśnictwo Zawadzkie 4.1. Tabela 1. Kolumna główne typy siedlisk s. 27	Grądy, łągi, torfowiska, bory i lasy bagienne, starorzeczka, łąki trzęślicowe,	Uwiarygodnienie i czytelność cytowanych danych	Uwagi nieuwzględniona Pod tabelą wskazane było źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego. Projekt, Opole 2018	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
32.	Nadleśnictwo Zawadzkie 7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	Zamiana zapisu w pkt. 1. Tworzenie siedlisk, np.: Na „Tworzenie nowych miejsc rozrodu (np. budki dla ptaków, platformy gniazdowe dla ptaków drapieżnych) w zamian za stratę miejsc rozrodu wynikającą z prowadzonych prac m.in. prowadzenia gospodarki leśnej, prowadzenia gospodarki rolnej, dokonywania wylesień oraz likwidacja miejsc rozrodu w obiektach infrastruktury.	Ubytek miejsc rozrodu występuje również z innych wymienionych przez nas przyczyn.	Uwaga uwzględniona	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
	s. 181				
33.	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Prószków 4. Analiza stanu Bieżącego 4.1. Różnorodność Biologiczna, w tym Rośliny, zwierzęta i Obszary natura 2000 s. 25	(...) „Lesistość województwa wg danych GUS wynosi 26,712”	Brak wskazania jednostki - tu [%]	Uwaga uwzględniona	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
34.	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Prószków 4. Analiza stanu Bieżącego 4.1. Różnorodność Biologiczna, w tym Rośliny, zwierzęta i Obszary natura 2000 s. 25	„Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest efektem intensywnej gospodarki leśnej”	Zdanie to stanowi poważne uproszczenie. Rzeczywiście gospodarka leśna spowodowała w przeszłości zubożenie składu gatunkowego drzewostanów w kierunku monokultur sosny i świerka, co przełożyło się na zakwaszenie gleb i zwiększenie udziału gatunków borowych w tak ukształtowanych zbiorowiskach zastępczych. Jednak dominacja zbiorowisk borowych i borów mieszanych wynika przede wszystkim z warunków glebowych – lasy, zwłaszcza duże kompleksy leśne najczęściej przetrwały w miejscach o słabych glebach, mało atrakcyjnych dla rolnictwa.	Uwaga uwzględniona Zapis usunięto	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.
35.	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Prószków	Tabela 1. Strefy koncentracji siedlisk przyrodniczych objętych ochroną wraz z głównymi grupami siedlisk na obszarze województwa opolskiego	Tabela „Obszar Borów Niemodlińskich - torfowiska, grądy, łęgi, bory bagienne, torfowiska, siedliska roślinności wodnej”. Podwójne wskazanie torfowisk. Zupełnie	Uwaga uwzględniona	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
	<p>4. Analiza stanu Bieżącego</p> <p>4.1. Różnorodność Biologiczna, w tym Rośliny, zwierzęta i Obszary natura 2000 s. 26</p>		<p>pominięto kwaśne dąbrowy występujące również w Górach Opawskich (np. rezerwat przyrody „Olszak”).</p>		
36.	<p>PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Prószków</p> <p>5. Ocena skutków Realizacji projektu Feo 2021-2027 z Uwzględnieniem Oddziaływania na Poszczególne Elementy Środowiska</p> <p>5.1. Przewidywane Znaczące Oddziaływania na Różnorodność Biologiczną, w tym Rośliny, zwierzęta i Obszary natura</p>	<p>Realizacja działań w ramach Priorytetu 3. NISKOEMISYJNE OPOLSKIE oraz w ramach Priorytetu 4 LEPIEJ POŁĄCZONE OPOLSKIE (oraz dalsze analizy)</p>	<p>Niewątpliwym zagrożeniem w realizacji ww. priorytetu jest ewentualna budowa infrastruktury pieszo-rowerowej na obszarach leśnych. Łączenie kolejnych miejscowości, rozdzielonych kompleksami leśnymi, ścieżkami o nawierzchni bitumicznej, czy z kostki betonowej stanowi trwałe ograniczenie powierzchni ekosystemów leśnych, a także spowoduje zmniejszenie ich bioróżnorodności, zwłaszcza w związku z pojawiającą się w takim wypadku koniecznością usuwania tzw. drzew niebezpiecznych (drzewa martwe stojące i leżące, obumierające, dziuplaste itp.) Tego typu inwestycje, w związku z nieodpowiedzialnym zachowaniem mogą zwiększać również ryzyko pożarów, a także stanowią kolejny czynnik utrudniający przemieszczanie się zwierzyny (płoszenie). Podnoszone wątpliwości wiążą się z nasilającą się presją na rozbudowę tego typu infrastruktury, która nie ograniczy się tylko do</p>	<p>Uwaga uwzględniona Zapis uzupełniono</p>	<p>Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.</p>

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
	2000 s. 111-114		obszarów zurbanizowanych. Powyższe dotyczy również łąk, zwłaszcza podmokłych, które w miarę możliwości nie powinny w ogóle podlegać zabudowie.		
37.	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Prószków 7.rozwiązania Mające na celu Zapobieganie, Ograniczanie lub Kompensację Przyrodniczą Negatywnych Oddziaływań na Środowisko s. 179	„Kierując się zasadą przezorności ¹⁴⁷ , należy zastosować środki techniczne i nietechniczne wykluczające lub ograniczające szkodliwość wpływu inwestycji na przedmioty ochrony u źródła powstawania ewentualnego wpływu negatywnego”	Kierując się zasadą przezorności proponujemy: a) w celu ograniczenia konfliktów oraz negatywnego wpływu na środowisko inwestycje realizowane w ramach FEO 2021-2027 powinny w pierwszej kolejności lub w ogóle dotyczyć tylko terenów, które mają opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Brak planów ułatwia chaotyczną zabudowę, rozrastanie się miejscowości, w tym rozproszone powstawanie zanieczyszczeń, zwiększoną penetrację (brak większych przestrzeni dostępnych dla dużych ssaków i niektórych gatunków ptaków). Powyższe utrudnia ograniczanie ilości rozproszonych źródeł emisji (do pojedynczych, znacznie oddalonych osad nie będzie doprowadzana np. sieć ciepłownicza) itp. Brak planów utrudnia również kompleksowe spojrzenie na celowość i skutki proponowane inwestycji. b) projekt powinien w maksymalny sposób ograniczać lokowanie inwestycji na obszarach leśnych, na łąkach oraz innych terenach cennych przyrodniczo. Jeżeli naszym celem jest łagodzenie zmian klimatycznych, ochrona bioróżnorodności, w tym na poziomie zbiorowisk roślinnych, większe efekty przyniesie zabudowa terenów już zdegradowanych, w tym zurbanizowanych oraz	Uwaga uwzględniona częściowo Nie można jako powszechny warunek realizacji działań ujętych w FEO 2021-2027 przyjąć założenia, że będą one realizowane wyłącznie w miejscach, gdzie jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Część działań realizowanych w ramach FEO 2021-2027 będzie dotyczyć modernizacji i/lub przebudowy istniejących obiektów infrastrukturalnych nie wpływając negatywnie na oddziaływania. Można oczekiwać, że realizacja takich przedsięwzięć przy spełnieniu szczególnych zapisów Programu, w tym konieczności wypełnienia zasady DNSH może wywołać efekt przeciwny. Wprowadzono zatem stosowny zapis: Lokalizacja przyszłych inwestycji powinna być zgodna z zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp), a w przypadku braku mpzp wskazane jest jego opracowanie przed przystąpieniem do planowania na tym terenie inwestycji. Ponadto, w celu minimalizacji potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko wskazane jest w pierwszej kolejności lokowanie inwestycji na terenach przekształconych, typu „brown	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

LP.	ODNIESIENIE SIĘ DO CZĘŚCI DOKUMENTU	TREŚĆ UWAGI/PROPOZYCJA ZMIAN	UZASADNIENIE UWAGI	STANOWISKO WYKONAWCY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA RPO WO 2014-2020	STANOWISKO ZWO
			gruntów ornych niż likwidacja kolejnego arealu wykształconych zbiorowisk leśnych i innych obszarów cennych przyrodniczo. Tym samym maksymalne ograniczenie lokowania inwestycji na terenach leśnych przyniesie największy efekt ekologiczny, gdyż nie uszczupli już istniejących zasobów.	field” oraz ograniczanie lokowania inwestycji na terenach leśnych, łąkach, a zwłaszcza na łąkach podmokłych i innych obszarach cennych przyrodniczo.	
38.	PGL LP Nadleśnictwo Kup 4. Analiza stanu bieżącego 4.1. Różnorodność biologiczna, w tym rośliny, zwierzęta i obszary natura 2000 s. 25	W treści dokumentu zamieszczono błędne stwierdzenie, iż: „Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest efektem intensywnej gospodarki leśnej. ” W treści dokumentu nieuzasadnionym wpisem: „ Cenniejsze zbiorowiska leśne lasów liściastych..... ” wprowadza się błędne twierdzenie, że wyłącznie zbiorowiska leśne lasów liściastych stanowią cenny element środowiska, w domyśle uznając zbiorowiska borowe jako mniej cenne, co jest z naukowo-przyrodniczego punktu widzenia wysoce nieuzasadnione.	Gospodarka leśna na terenach Opolszczyzny prowadzona była i jest nadal prowadzona w oparciu o Plany Urządzenia Lasu, zarówno w okresie międzywojennym jak i w okresie powojennym - do czasów współczesnych. Gospodarka leśna prowadzona jest w sposób zrównoważony dla środowiska bazując na podstawach naukowo-badawczych. Nie występują przesłanki natury naukowej potwierdzające iż powierzchnia występowania borów i borów mieszanych jest pochodną prowadzonej gospodarki leśnej. Zmiana procentowego udziału siedlisk leśnych uwarunkowana jest głównie przez postępujące zmiany klimatyczne oraz dostosowaniu gospodarki leśnej do zmian klimatycznych.	Uwaga uwzględniona Zdanie: <i>Zbiorowiska leśne to głównie bory i bory mieszane, co jest efektem intensywnej gospodarki leśnej</i> usunięto. Zdanie: <i>Cenniejsze zbiorowiska leśne lasów liściastych.....</i> ” przeredagowano.	Stanowisko Zarządu Województwa Opolskiego zgodne ze stanowiskiem Wykonawcy prognozy oddziaływania na środowisko.

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2014-20

8. Podsumowanie i wnioski z przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

8.1 Ustalenia zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko

W perspektywie finansowej 2021-2027 szczególnego znaczenia nabierają działania związane ze zrównoważonym rozwojem i wdrażaniem Europejskiego Zielonego Ładu. Istotnym jest stosowanie podejścia całościowego, czyli udziału wszystkich działań i polityk UE dla osiągnięcia celów związanych z osiągnięciem neutralności klimatycznej, co w kontekście wdrażania FEO 2021-2027 przekładać się będzie na stosowaniu zasady „nie czyni poważnej szkody” w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852³. **Ocena projektów powinna zatem przebiegać pod kątem potencjalnej „poważnej szkody” w odniesieniu do sześciu celów środowiskowych wymienionych w ww. rozporządzeniu:**

- 1) łagodzenie zmian klimatu;
- 2) adaptacja do zmian klimatu;
- 3) zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
- 4) przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- 5) zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola;
- 6) ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów.

Pod pojęciem „poważnej szkody” uznaje się działalności skutkujące:

- 1) znaczącą emisją gazów cieplarnianych,
- 2) nasileniem niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych,
- 3) poważnymi szkodami dobrego stanu lub dobrego potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód podziemnych; lub dobrego stanu środowiska wód morskich,
- 4) znaczącym brakiem efektywności w wykorzystywaniu materiałów lub w bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniu zasobów naturalnych, lub do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, lub jeżeli długotrwałe składowanie odpadów może wyrządzać poważne i długoterminowe szkody dla środowiska,

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Tekst mający znaczenie dla EOG)

- 5) znaczącym wzrostem emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi,
- 6) znacznymi szkodami dobrego stanu i odporności ekosystemów lub jest szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii.

Należy przyjąć, że w ramach Programu nie powinny być finansowane projekty wywołujące poważną szkodę dla realizacji celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) nr 2020/852. Beneficjent powinien odnieść się do tych kryteriów na etapie aplikowania wykazując, że wnioskowany projekt nie powinien powodować poważnych szkód dla celów środowiskowych. Dodatkowo, w ramach taksonomii UE (wydatkowania środków publicznych) będą uszczegóławiane tzw. techniczne kryteria klasyfikacji dla różnych przedsięwzięć celem jednoznacznego przesądzenia o zgodności z zasadą „nie czyn poważnej szkody”. Kryteria te powinny być zatem punktem odniesienia dla podmiotów przygotowujących przedsięwzięcia, jak i osób oceniających projekty.

Dla nowej perspektywy sugeruje się zatem uzupełnienie dotychczas stosowanych oświadczeń związanych z ochroną środowiska o deklarację zgodności projektu z zasadą „nie czyn poważnej szkody” w rozumieniu art. 17 rozporządzenia w sprawie taksonomii (UE) nr 2020/852.

W FEO 2021-2027 powinna zostać przyjęta również zasada maksymalizacji efektywności realizacji celów środowiskowych i klimatycznych Unii Europejskiej. W związku z tym proponuje się zastosować fakultatywne, dodatkowe kryteria oceny merytorycznej, które w założeniach mają beneficjentów motywować dla formułowania projektów wnoszących wkład w realizacji celów środowiskowych ale jednocześnie nie powinny stanowić bariery dla realizacji innych niezbędnych projektów, stanowiących ważny wkład w realizację celów FEO 2021-2027. Są to:

- Projekt wnosi wkład w łagodzenie zmian klimatu,
- Projekt wnosi wkład w adaptację do zmian klimatu,
- Projekt wnosi wkład w zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich,
- Projekt wnosi wkład w przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów oraz ich ponowne użycie i recykling,
- Projekt wnosi wkład w zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrolę,
- Projekt wnosi wkład w ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Zmiana podejścia oceny projektów i ich rezultatów w kontekście cyklu ich życia powinno również zostać uwzględnione. Zasadna jest zatem promocja ekoprojektowania, innych rozwiązań związanych

z minimalizowaniem negatywnego wpływu na środowisko i klimat, zrównoważonych środowiskowo modeli biznesowych w projektach realizowanych w ramach FEO 2021-2027. Proponuje się zatem uwzględnić kryterium na etapie oceny projektów:

- Projekt uwzględnia ekoprojektowanie lub inne rozwiązania związane z optymalizacją zużycia surowców, materiałów, energii i ograniczeniem ilości odpadów, stosowaniem zrównoważonych środowiskowo modeli biznesowych.

8.2 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Proponowane **zasady monitoringu** skutków realizacji postanowień FEO 2021-2027 wynikają głównie z zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Wskazane jest, aby ocenę wpływu FEO 2021-2027 na kwestie zrównoważonego rozwoju prowadzić zarówno przed realizacją Programu (tzw. ewaluacja *ex-ante*), w czasie jego trwania (najlepiej w połowie okresu trwania, tzw. ewaluacja *on-going*) oraz po jego zakończeniu (tzw. ewaluacja *ex-post*) dla zobrazowania zachodzących zmian związanych z planowaną interwencją z zastosowaniem metod wskaźnikowych bazujących na analizach statystycznych i jakościowych.

8.3 Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Zgodnie z art. 51 pkt. 2 ustawy z 2 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (OOŚ)⁴, prognoza powinna przedstawiać „...rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych...”.

⁴ Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [tekst jednolity Dz.U. 2021 poz. 247].

Kryteria wariantów alternatywnych⁵ odnoszą się zasadniczo do projektowanych przedsięwzięć w ramach procedury OOS i obejmują alternatywne:

- lokalizacje przedsięwzięcia,
- rozwiązania technologiczne lub konstrukcyjne przedsięwzięcia,
- różne skale i rozmiary inwestycji,
- przebiegi szlaków (w przypadku inwestycji liniowych),
- harmonogram lub organizację prac budowlanych,
- metody budowy (w tym np. sposób postępowania z masami ziemnymi, rodzaj wykorzystanych surowców, itd.),
- warianty dotyczące urządzeń zabezpieczających środowisko przed zanieczyszczeniem,
- sposoby likwidacji przedsięwzięcia.

Aczkolwiek, co do zasady „alternatywność” wymaga zaproponowania wariantu różnego pod względem kryteriów przestrzennych (jak np. lokalizacja, skala i rozmiar inwestycji) lub technologicznych (jak np. rodzaj użytych materiałów, moc i produktywność zainstalowanych urządzeń)⁶, to jednak dokument strategiczny o wysokim poziomie ogólności, jakim jest FEO 2021-2027 nie może podlegać tak dalece idącemu wariantowaniu⁷.

Biorąc pod uwagę strategiczny charakter, zarówno projektu programu regionalnego FEO 2021-2027, jak i samej prognozy oraz fakt, że projekt programu przedstawia wyłącznie poszczególne cele i kierunki działań bez szczegółowych informacji co do wyznaczonych w nim zadań, na obecnym etapie oceny projektu FEO 2021-2027 można tylko przyjąć pewne założenia odnośnie natury planowanych działań, a w związku z tym niemożliwe jest precyzyjne określenie rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań, bowiem nie mają one wskazanych szczegółowych informacji lokalizacyjnych, dokładnego zasięgu i umiejscowienia konkretnych działań w przestrzeni, a także technologii, w jakich zostaną zrealizowane. Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. Dlatego na etapie programowania i realizacji konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych

⁵ Dobre praktyki w zakresie kwestii środowiskowych na podstawie doświadczeń perspektywy lat 2007-13, Dla rozwoju infrastruktury i środowiska, Warszawa, grudzień 2014,

https://www.cupt.gov.pl/images/zakladki/ochrona_srodowiska/3.2.1._Dobre_praktyki_w_zakresie_kwestii_%C5%A4rodowiskowych_na_podstawie_do%C5%A4wiadzce%C3%A4_z_lat_2007-2013.pdf, dostęp: 16.08.2021

⁶ Opinia WSA w Olsztynie, lipiec 2020, <https://wartowiedziec.pl/serwis-glowny/aktualnosci/56163-wsa-o-wariantach-w-raporcie-oddzialywania-na-srodowisko>, dostęp: 03.11.2020

⁷ Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki – Prognoza oddziaływania na środowisko, ekowert Łukasz Szkudlarek, Wrocław 2021

należy poddać szczegółowym analizom możliwości wyboru wariantów alternatywnych, które w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływał na środowisko.

Biorąc pod uwagę otwartą formułę programu, proponuje się rozpatrzenie rozwiązań alternatywnych dla niektórych typów działań, przedsięwzięć, bądź też charakterystycznych parametrów tych przedsięwzięć. Jak już wspomniano, rozwiązania alternatywne mogą dotyczyć rozwiązań organizacyjnych, technicznych czy też lokalizacyjnych. W zakresie analizy pod względem lokalizacyjnym, należy uwzględnić m.in. wrażliwość środowiska, stan degradacji terenu, charakter lokalnych uwarunkowań, historii województwa, a przede wszystkim walorów przyrodniczych, tak, aby uniknąć lokowania inwestycji w strefach o wysokich i szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu⁸. Analiza możliwych alternatywnych wariantów pod względem technologicznym powinna być wykonywana dla konkretnych inwestycji i uwzględniać zastosowanie rozwiązań gwarantujących oszczędność energetyczną i surowcową, w tym oszczędność wody, w tym zastosowanie najlepszych dostępnych technik w danym obszarze (BAT). Planowana do zastosowania technologia powinna odznaczać się ograniczoną emisją zanieczyszczeń, przyczynić do ochrony przyrody, w tym bioróżnorodności oraz zasobów wodnych - zarówno na etapie budowy (realizacji inwestycji), jak również po jej zakończeniu (etap eksploatacji). Optymalny wariant technologiczny powinien uwzględniać wprowadzanie odpowiednich zabezpieczeń na etapie budowy, a stosowane w ramach danej technologii urządzenia powinny charakteryzować się długim cyklem życia (trwałość obiektów i instalacji). Warianty organizacyjne powinny przedstawiać różne terminy realizacji przedsięwzięcia. Przykładowo na obszarach o znacznej wrażliwości (w tym miejsca, np. lęgu ptaków), należy uwzględnić termin rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, hibernacji. W przypadku działań polegających m.in. na działaniach integracyjnych lub wspierających rozwój społeczny, czy edukacyjnych, należy przeanalizować i wybrać wariant niepowodujący wykluczenia innych grup społecznych.

Jak już wspomniano, na obecnym etapie oceny projektu FEO 2021-2027 można tylko przyjąć pewne założenia odnośnie natury planowanych działań. Przewidując na tej podstawie możliwość wystąpienia oddziaływań negatywnych uznano, że należy poszukiwać rozwiązań alternatywnych w stosunku do wymienionych poniżej osi. Ze względu na dość ogólną naturę zapisów dokumentu, nie można wskazywać szczegółowych rozwiązań w zakresie wariantowania.

⁸ Zidentyfikowanych w opracowaniu pn. „Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony” z 2006 r.